

24
1887.

სსეატრი

საუოველ - კვირაო სალიტერატურო და სამხატვრო
გაზეთი

იანვარს

№ 1

1887 წელსა.

გაზეთი ღირს:

- ერთის წლით 5 მან.
- ნახევარ წლით 3 მან.
- ცალკე ნომერი 15 კაპ.

ხელის მოწერა მიიღება:
თბილისში რედაქციის კახუ-
რაში. ფოთში ბ-ნი ბესარიონ კალან-
დაძესთან.

ისუილება: თბილისში: ჩარკვიანის
წიგნის მაღაზიაში; ხიდის უერ-
თან: აღინაეოვის პაპიროზის მაღა-
ზიაში ქუთაისში: ჭილაძეთ წიგ-
მაღაზიაში. და ბათუმში პარიკმახერ
არსენასთან.

ადრესი გარეშე მცხოვრებთათვის:
Тифлисъ. Въ редакцію газеты
„ТЕАТРЪ“⁴⁴. Галлерей бывш.
Арцруни, № 149.

საგაზეთოდ დანიშნული წერილები (კორექსპონდენცია) გარკვევით
უნდა იყოს დაწერილი. თუ საჭიროება მოითხოვს დასაბეჭდათ გამოგზავნილ
წერილებს რედაქცია შეამოკლებს. რედაქცია არა კისრულობს არა დასაბეჭდ
წერილების უკან გაგზავნას; აგრეთვე არ კისრულობს მათ შესახებ მიწერ-
მოწერას.

უოველ წერილში უნდა იყოს მოხსენებული: სახელი, გვარი და საცხოვრებელი
ადგილი დაწერილსა.

ლ ე ქ ს ნ ი

ვის გინახავთ.
(მიმსჯავსება)

ვის გინახავთ ქვეყანა მშვენიერი,
სადაც მთანი შემოკობილან დაფნითა,
სადაც ჭუკავის ათას ფრად როდოდენდრი,
ბუღბუღთ სტკენა ისმის ზაფხულ-ზამთრითა?

მისკენ გული მიმწევს, მიემურება!
ვის გინახავთ მხარე მშვენიერება?

65

ვის გინახავთ ქვეყანა უვავილების
 სურნელებით დამტკბარის ნიავისა,
 ზურმუხტ-ჭაღლაკთ, ქარვა-ხეთა მტევნების
 ნებიერი კიდე უსამძღვრო ზღვისა?

ვის გინახავთ მხარე მშვენიერება,
 მისკენ გული მიმწევსთ მიეშურება?

იქ უვავილნი ვარდ შვენებას ციფლობენ,
 ვარდის მსგავსად ტურთად იფურჩქნებიან,
 დაემგზავსნონ ვარდს, თითქოს ცდილობენ,
 ზამთარშიაც ვით ზაფხულში შვენიან.

იქ დიაცთა სიტურთე და შვენება
 უვავილებზე უფრო მშვენიერია
 და თვით ვარდიც იმ ვარდებთან ბნელდება;
 იგი მხარე ედემისა მხარეა;

მას აღერსით ზღვა უამბობს ნანასა,
 მაზედ ხარობს ცა, მარად ლურჯი მშინდა;
 და უგზავნის მას ცხოველს, სპეტაკ ნაშასა!
 ვის გინახავთ ვარდის-კონა კოლრიდა?!

მისკენ გული მიმწევს, მიეშურება!
 ვის გინახავთ მხარე მშვენიერება?

30

ფ ე ლ ე ტ ი ნ ი ს ტ ე ბ ი

სცენა ფოსტის კანტორაში.

ფოსტის გამგებელი უძახის ფოსტალიონს:

— ვასილ, სად დაღიბარ? შენ მისლმში ვერა განახავს
 კაცი!..

— აქ განლაგარ, თქვენო მაღალ-ეთილშობილებავ.

— გაზეთები მიღებულა?

— მიღებული გახლავსთ, ბატონო.

— ვის სახელზე?

— მათ უაღმატებულესობა მარკოვის სახელზე.

— იმათ ხელი არ ახლო, გესმის? სუფთათ შეხვებე და კანვერტზე დაუმატე: „მის უაღმატებულესობას და კავალერს“... პეტერბურგში მუდამ ავიწყდებათ. სხვა ვის სახელზე კიდევ?

— პეტრე ვაჭრის სახელზე...

— ისინი კი აქ მოიტანა: სულელო, ვაჭარს რად უნდა? მაგას არც წაიკითხავს იმისთვის იწერს, რომ ხიზილადა და ზეთის-ხილი გამოხვიოს... ჟურნალები არ არის?

— არის, თქვენომალალ-კეთილშობილებავ! „საკითხავი ბიბლიოთეკა“ მაქსიმოვის სახელზე.

— ისიც აქ მოიტანე, განა ტყუილად არის საკითხავი? უნდა წაიკითხოთ რაღა!..

— ომის სუნი უდის, თქვენო მაღალ-კეთილშობილებავ. (აძლევეს ჟურნალებს.)

— არა, შეიძლება მართლა?

— სწორედ, თქვენო მაღალ-კეთილშობილებავ.

— ენახათ! (ხსნის ჟურნალს და, „მოლის“ ხურათს იღებს) ერთი შეხედვით როგორ სურათივით დახატულები არიან. (ფოსტალიონს უჩვენებს.) ვასილ ერთი შეხედვით, ნერწყვი მოჭკვრის კაცსა!

— შეუდარებელი ქალები არიან, თქვენო მაღალკეთილშობილებავ! მთელ სიცოცხლედ ღირს.

— ჩაგელო გულში ლახვარი? რა ლამაზებია! სწორედ, დახატული სურათებს რომ იტყვიან, ისაა. მოდი, ვასილ, ეს შენს ქალბატონს მიუტანე... ეს წიგნიც გადაეცე; მე შენს მოსვლამდის გაზეთებს ვიკითხავ; (პოსტალიონი გადის. ფოსტის გამგე კითხულობს გაზეთს, კითხვის დროს ხან მხარსი წევს, ხან ხელებს შლის, ხან თითებს ტუჩზედ იღებს და დიდს გაკვირებაში მოდის, ბრუნდება ფოსტალიონი).

— აი, ხომ იცრუე, ომის არაფერი არა წერია... თუ იქნება ძალიან გვიან... ერთი აჯანყება კი მომხდარა... ორი მიწის ძვრა... ხარკოვში ორი ორ-ორ სართულიანი სახლი დამწვარა... კალიფორნიაში ოქროს მაღანი კიდევ აღმოუჩენიათ.

— ეჰ, თქვენო მაღალ-კეთილშობილებავ, რომ შესაძლებელი იყო, იქ გადაყვანას გთხოვდით...

— არ შეიძლება, მე შენ აქა მკვირდები!

II

(შემოდის ებრაელის ქალი წერილით) ებრაელი—თქვენო მალალ-კეთილშობილებავ!

— შაბას მოდი, დღეს არ მცალიან.

— შაბათს რჯული ნებას არ მძღვეს, ბატონო.

— მე ხომ არ დამიდგენია, რომ არ გაძღვეს, რა ჩემი საქმეა?

— მიშველეთ, ბატონო, ცოლ-შვილს ღმერთი გიდღეგრძელებს, ენლა მიიღეთ, ძლიერ საჭი-ოა... ჩემს სიმამრს ესთხოვ ახალი პასპორტი გამოუგზავნოს ჩემს ქმარს... ოღონდ ენლა პასპორტი გამოამგზავნოს და მერე მისდღეში არ მიეწერ და თქვენს მალალ-პატიოსნებას არ შევაწუხებ...

— ძროხა მინამ ბღვილს არ მიატოვებს, სანამ თივას არ დაუტრი... გესმის თუ არა. რომ გეუბანეი არ შეიძლება მეთქი!.. გადი აქედამ მეთქი!..

— რა გქნა, რომ წავიდე? ან სად წავიდე, თქვენო მალალ პატიოსნებავ? მოიღეთ ზოწყალება მიიღეთ ეს წერილი!... თუ სიმამრმა პასპორტი არ გამოუგზავნა, ჩემს ქმარს ციხეში დამიწყვედევნ!...

— გზა მაინც იქით აქვს!.. ვასილ, რას უყურებ, შე რეგვენო? აბა ერთი მაგას.. (ვასილს გაჰკავს ქალი).

— გადი, გადი და კელავ არ მოხვიდე, გესმის? კარი მიხურო. თქვენო მალალ-კეთილშობილებავ?

მიხურე, შე ბრიყვო, განა მაგასაც კითხვა უნდა? ამისთანა რეგვენის კაცის მნახველი არა ვარ! დაიგრიხე წვერება, შენმა მზემ ჩემს ცოლს არ მოეწონო!

ივლიანე სენაკელი.

ჩემს მოძღვარს.

მწყემსო! უმანკოვ, მართალი სულო,
რამ დაგადონა ეგრე მძიმეთო,
ნუთუ ამ სოფლის უსამართლობამ
გიგო შენც მახე, დაგჭრა მწარეთო?

თუ შენსა მართალს, ზეციერს მცნებას
ვერ მიხვდა ჩვენში ხალხის გონება,

რომ მათაც შენთვის მოეცათ მხარი,
რომ განედეგნათ ჯერშთა მონება....

მაგრამ შენ, მწუემსო, უმანკოვ ქველო,
ნუ შეუდრები უგნურთ თარ-ხმალსა!..
მოვა დრო, როცა შენს წმინდა შრომას
ჩვენში დასდებენ ღირსეულს ფასსა.

ქაინოსრო გელოვანი

ს ე ც ე ნ ზ ი ა .

„*Patrie*“ („სამშობლო“) დიდს ოპერაში.

დიდი ხანი არ არის მას აქვთ, რაც „თეატრის“ მკითხველებს
კატეობინებდი, რომ ოპერად გადაღებულს „*Patrie*-ს“ დიდს ოპერაში
დადგმას უპირობუნ-მეთქი.

გუშინ 8 (20) ქრისტიანობისთვის პირველი წარმოდგენა იყო,
მაგრამ ვიდრე პირველს წარმოდგენაზე ვიტყოდე რაიმე, რამდენიმე
სიტყვით მინდა შევეხო თავი რეპეტიციონს.

წვალ-დიდობაზე საფრანგეთის სამხრეთის ნაწილის მცხოვრებ-
ლებს დიდი ხარული მოუვიდათ; დაზარალებულების საშველად ზა-
რისის მწერლობამ კომიტეტი შეადგინა, რომელსაც დაზარალებულებ-
ისათვის რამე სახსარი უნდა ამოეჩინა; ამ დროს „*Patrie*-ს“
დიდს ოპერასთვის ამზადებდნ და კომიტეტს აზრად მოუვიდა „*Pat-
rie*-ს“ თავი რეპეტიციონი დაზარალებულების სასარგებლოდ წარ-
მოედგინათ; მიჭმართეს ჰეისის ავტორს ბ-ნს ვიკტორიენ სარდუს,
მის ლექსად გადაძღვებს ბანს გალუტს, დრამის ოპერაზე გადაძღვებს
ბ-ნს შალადილეს და ოპერის გამგეობას; პირველი სამი ძალე დაითარ-
ხმეს, მხოლოდ ოპერის გამგეობა ცოტას უოყმანობდა—ემხელე-
ბოდა კარგს შემოსავალზე ხელის ალება, მაგრამ აქ სხადმ მთავარ
მინისტრმა საქმე განაგა.

თავი რეპეტიციონი 5 (17) ქრისტიანობისთვის იყო დანი-
შნული. ეურნალ-გაზეთობის სიტყვით რეპეტიციონს ძრვილგანა-

გათ ჩაუკლია, როგორც გარეგანის სიბრწყინვალეთ და სიღამაზით, ისე როდების ხელაუნურად შესრულებათ.

ხალხი დიდ-ძალი დასწრობია და განსაკუთრებით პარიზის წარჩინებული პირთაგანია.

საღამოს 95,000 ფრანგი შემოსავალი აშკარად გვიჩვენებს, თუ პარიზის საზოგადოება, რა რიგად შეკლის საჭკელ-მოჭმულა საქმეს.

თუმიცა საგრძნობლად არა, მაგრამ ბ. სარდუს დრამის ოპერაზე გადაღებით ოდნად მანინ შეიცვალა, მაგალითად დრამაში ბალეტი არის შეტანილი; რაფაელი (ფაიხოშ) ფლამანდულების პატივის საცემად, ითხოვს ქალაქის თავის თან-დასწრებით ბალის გახსნას. სუფეულა უარზეა. ესნანელი სენიორები ამ შეურაცხყოფით აღუკუბულნი, ამოღებულის სძლებით კრეკიან ფლამანდულებს, ამ დროს, როცა კარლო (ხიმშიაშვილი) შემოდის, ქალიშვილთან მუხლს იდრეკს და თავის მოძმეების პატივებს ემუდარება.

— ვერ გიღნობენ, ეუბნება, მიუტოვით!

სტენა ძრეულ დრამატიულია და დიდს კონტრასტს წარმოადგენს იმ სიმხიარულესთან, რომელიც სასახლეშია.

აი უმთავრესი ცვლილება „Patrie-ში“!

დაუშვამტათ ამაზე რომ ბ. გალეტის ლექსებია, რომლებმაც ბ. სარდუს პროზა შესცვალეს, ძრეულ ადვილია, სუფთა და უფრისთვის სასიამოვნო არიან.

რაც შეეხება მუსიკას, ის მეტის-მეტად ხელოვნურად არის შეთანხმებული დრამის სხვა-და-სხვა გვარის ალაგებთან; ეტუობა რომ ოპერის ავტორს უტარნია და უკუნესნია დრამის გმირების ტირილით და კენესით.

სუფეულაზე საგრძნობელი რისიორია (ლეონიძე). საღამო, რომელიც საცემად ის ქალაქის საბჭოს (*l'Hotel de ville.*), ფლამანდების თავისუფლების აკვანს უგზავნის, უკედრება კარლოოს მიმართ, როდესაც მის ღალატს ტუობულობს, დიაკენის გავითან გულ-საკლავი გამოთხოვება დრამა გრძნობებით არის გამსჭვალული: მსმენელი უნებურად უფრფრე მღელვარებას მას, ვინც ამ გმირს ჩაუდგა სული.

სხვა პირები ისე სასიერად არ არიან გამოყვანილი, როგორც რისიორია და ადვილი გასაკებიც არის, რადგანაც კომპოზიტორის

ხელი პოეტის ხელათ უნდა ხელმძღვანელობდეს, ე. ი. იმ პირობით უნდა მიაჩნდოს უურადლება, რომელიც პოეტს თავი პირად გამოჰყავს.

პირველი მოქმედება წარმოადგენს ცოცხალს და ღამის სურათს: ტრემულის (დადიანის) მოთხრობა თავის დამატებებზე, მსაუფლების და პატივების შემოსვლა, ზარების რეკა, დონა რაფაელის მოსვლა, რისორორის გამოკითხვა და კაპიტან რინკონის (ისრაფილ) ამბავი, რომლითაც თავის მასწავლებელს ამართლებს. სუფილს ეს დიდის ხელგანებით მოუთავსებია კომპოზიტორს.

მეორე მოქმედებაში ჩვენ ვხვდებით რისორორის ცოლს და კარლოოს; მდგომარეობა უნებურად იწვევს სიუჟარულის დუეტის წამოთქმას. ფარდა რისორორის გძელის და გულ-საკლავის ჩივილის შემდეგ ეშვება. აი კონტი ცოლთან არის; ის თავის სამშვიდით და ენერგიით საშინაო სახანავია—მას სურს გაიგოს მისი სახელი, ვინც მას შეურაცხ ყოფა მიაყენა; ერთს ძირელ დრამატულად გამოსატულს დუეტში დოლორეს (ჭეთევან) გულითგან რისორორისადმი სიმძულვარის კივილი ისმის.

მესამე სურათი თითქმის ბალეტს უჭირავს.

მესამე მოქმედება წარმოადგენს დასმენის დიდს სცენას; რისორორის ცოლი ტუობულობს შეთქმულების საიდუმლოს; მათ ასმენს დუკ დ'ალბოან (შავა აბასია), რომელიც თავის საზარელის მრწველებით არის შემორტყმული; გასცა ქმარი, ამავე დროს უნებურად თავის საუკარელიც; უკანვე უნდა თავის ნათქვამის დაბრუნება, ბუტბუტებს, სწუხს, მაგრამ კვიან-ღაა; დუკ დ'ალბო შეუწინარებელია. დრამის ეს ალბა საუკეთესოა: ამ წამითგან მეორეის ხმა ხელ-ხელს მატულობს და ბოლოს ჭეხილივით თავდება ესპანელების ქალაქის საბჭოში შესვლით.

კარლოო შეთქმულების თავშია; რისორორმა ესლა უკვე იცის, რომ ის მისი ცოლის საუკარელია; შეუძლია მის მოკვლა და არა ჭკლავს, მარტო იმისთვის, რომ მისი მოკვლა სამშობლოს დაღატია. უცბად მიისმის დოლის რხი-რუხი და ესპანელების ზარის რეკა; შეთქმულება გარს შემორტყმულნი არიან და იწეობა ელტა.

მხელა გამოსახატავია ის გულ-დამწველი და ამაშფოთებელი მოქმედება, რომელსაც აქ მუსიკა ასდგენს.

ორი უკანასკნელი სურათი მოკლეა. ერთში კარლოოს დე დოლერეს დუეტია; დუეტს აჩუქებს გლოვიას გალობა ბურები-სა, რომლებსაც შეთქმულები დასაწყევად მიჭყეუთ. კარლოო დოლო-რეს ჰელავს.

როდების შესრულება დრამის დარსი იყო. რისოორის როლს ბ. ლა-სალი ასრულებს, ეს შესანიშნავი მომღერალია, რომლის ხმა ერთსა და იმავე დროს ალექსებს და იტაცებს გაცნს; მეოთხე მოქმედებაში კა-რლოოსთან დუეტში მისი ხმა გულის ტკივილს და წერომატს სა-ტაკდა და დიაკუნისადმი მიმართულს გამოთხოვებაში ისმოდა სა-ცოდავობა და სიანხუღა.

ხალხის აღტაცებას ბოლო არა ჰქონდა; ბ-ნი დასავლი რამდენ-ჯერმე გამოითხოვეს.

ჭ-ნი კროსი, დოლორეს როდის შემსრულებელი, მშვენიერი იყო დასმენის სცენაში.

ბ-ნმა დუეტს დიდის ხელგუნებით შესრულა კარლოოს როლი. ჭ-ნმა ბოსმანმა სიცხადით დასატა თავის შესანიშნავის ხმით ხაზი და უმანგო რაფაელი.

დასასრულ ბ. ედუარდ დე-ბუზეკე გარკი დუეტ დალობა იყო. ბალეტი მეტის მეტი ბრწყინვალე და ღამაზი იყო; მებაღეტების ტანი სამოსი დიდის გემოვნებით იყო გაკეთებული. მებაღეტებში თავი იჩინა უკვე გამოჩენილმა ჭ. სუბრამ. არტისტების ტახთ-საცმელი საუცხოო იყო.

პ. ყიფიანი

ხალხური ლექსი

იყო მონასტერს ხელმწიფე,
დიდებული სმელეთზედა,
სასხლე და სადარბაზე
ედგა ოჭროს ბოძებზედა;
ორმოცი ადგილი ზურმუხტი
ედგა ტახტად იქადა ზედა...
ხაბაზები კარსა ჰქეტენ,
შიშით ჰურის ცნობაზედა,
მზარეული ვერა ჰნახავს

მარალს სორცის სარძვასედა.
 საწყაღმა უთხრა მდიდარსა:
 — მრავლათ სარ საქონელსედა,
 ან მონასტერი ააკე,
 ან ხიდი გადე წუალსედა.
 მდიდარმა უთხრა საწყაღსა:
 — მე მაგ საქმესა ვერა ვიქ,
 თუნდ მომწუყიტო თავი ტანსედა:
 ასი ორასი მუშა მუაეს,
 იმას ვადგეკვარ თავსედა,
 დღეში გლახას ორ ფელს ვაძლეკ,
 ქირათ კვსაზნი ლოცვასედა.
 ქრისტემ განი გაუგსაზნა:
 — დღეს მობძანდი ლოცვასედა.
 — ლოცვისთვის არა მცალან,
 ვადგეკვარ ბეჟითს საქმესედა:
 ასი-ორასი მუშა მუაეს,
 იმას ვადგეკვარ თავსედა;
 დღეში გლახას ორ ფულს ვაძლეკ
 იმას კვსაზნი ლოცვასედა.
 — გლახაც ამას ესეუწება:
 მდითარო კი ადღეკრძელე,
 მე დამისსენ ცოდვისაგან.
 მდიდარმა სული დაღია
 შუა ღამისა ხანსედა,
 ეელს რკინა ვაჭკვი მოაბეს,
 გადაჭკიდეს ციხესედა;
 მისი ცოდვით გაწულა რკინა,
 გადავარდა შარსედა.
 არც ეკვი და არც უორანი,
 არც კებნარი ¹⁾ მივა სედა.
 მონასტერი სულ აურთლდა,
 შესდიოდა მატლი სედა.

¹⁾ კებნარი ძაღლსა ჰქვიათ.

საწყვლადი გლახა ღაზარე ²)
 ჰატრიანქს უდგა ჩოქვუდა:
 შესს მადღს საფლავი კადირსოთ,
 ნუ გდია შარა გზაზუდა.
 სამს ალაგას საფლავს სთხრიან,
 წერაქეს სტეპენ ქვაზუდა,
 მონასტერ მიწას მიიღებს,
 გადახნგრევეს ქარი ზუდა.

შეკრებილი ღაგრენტი დოლოფობისგან.

კრიტიკა

მეთოდური სახელმძღვანელო სამშობლო

ენის შესასწავლებლად. (შედგენილი ალექ. ნათაძისგან).

(დასასრული *)

ბოლოს ბ. ნათაძე წარმოადგენს თავის საგუთარს წერა-კითხვის მეთოდს, რომელიცა როგორც ვითქვით, შეადგენს მთელს ახალიტიკურს კითხვა-წერის სწავლის მეთოდს. სწავლას დაწყობილებს მასწავლებელი მეთოდთა, როგორც ახალიტიკურით, სიტყვის შესწავლიდამ, რომელიც დააშლენებს სმებზედ, შესწავლით ბეჭდით ასოს; შეადგენილებს შემდეგ მოძრავი ასოებიდან სიტყვებს და წინადადებებს და დაწყობილებს მათ კითხვას, კრთევე სახელმძღვანელო წიგნისას; შესწავლის ბოლოს ასოებს, და სიტყვებს და წინადადებების წერას. არ ვიცით, რა საბუთით ბ. ნათაძემ აუჭრივა გზა ახალ სინკრიტულ მეთოდს და დაუბრუნდა ისევ ძველს ახალიტიკურს?! ეს მით უფრო საკვირველია, რომ სინკრიტიული მეთოდი დღეს მიღებულია მთელს ევროპაში და რუსეთში, ამასთანავე არ ვიცით, რა მიზეზით ბ. ატორია შემდეგ სიტყვის სმებზედ დაშლისა, შესწავლის ბეჭდურ ასოს და არა წერას. ჯერ უნდა გავს დაწერა და შემდეგ წაკითხა. აქედან წარმოსდგა ქართული სიტყვა „წერა-კითხვა“, ამასვედგება დაფუძნებული „წერა-კითხვის მეთოდი“ და არა „კითხვა-წერისა“. ეს წესი მით უფრო საჭი-

²) რომელსაც მონასტერში დოცვანზედ ჰგზავნიდა.

რომ, რომ ამ წესის მიმდევარნი არიან ისეთი საუკეთესო შედეგოვანი, როგორათაც, მაგალითად, ბე შე, შეიერი, დისტურედი, ლუბენი, შეიერი, დინდუძანი, ფერე, კერი, შლანძანი და სხვანი და სხვანი.

ახლა რაც შეეხება სახელ-მძღვანელო წიგნის ენას, იგი არის დაწერილი ადვილად გასაგების და საკმაოდ წმინდა ჭართული ენით, თუმცა ვი, მოიხროვების მასში მრავალნი შეცდომანიც აღვნიშნავთ რამდენსამე: წინასიტყვაობის მეორე სტრიქონში ბ. ნათამე სწერს „მასწავლებლებისათვის, მშობლებისათვის“, სჯობს იყოს „მასწავლებლებლათვის“, „მშობლებლათვის“; ამავე წინასიტყვაობის მეოთხე სტრიქ. სწერს „სამშობლო ენა ძალაა, რომელსედაც უნდა შენდებოდეს შევიდრი საფუძველი სწავლებისა“ ძალაზე საფუძველის აქვებუა არ შეიძლება, ძალით ვი შეიძლება; „სწავლების“ მაგიერად სჯობს იყოს „სწავლის“; მერვე სტრიქ. სწერს „ამ წიგნის მიზანი: აცდინოს ბავშვი შინაარსს და ინტერესს მოკლებულ სწავლებსა? თუ რომ სწავლის შინაარსს აცდენს მასწავლებელი ბავშვს, მას რაღაში უნდა დაეხმაროს? უნდა ეწეროს „აცდინოს მოკლებულს შინაარსს და ინტერესს სწავლას“, სახელობითის ბრუნვის- „შინა- არსი“, მეორე გვერდის 1-სა და 24 სტრიქ. სწერია „წერა-კითხვის სწავლებას აზრათა აქვს“; აზრი შეიძლება ჰქონდეს მარტო კაცს. უნდა ეწეროს: „მიზნათა აქვს“; იმავე გვერდის მეორე სტრიქ. სწერია „სულიერი ძალაც უნდა ესწავებოდეს“ არ შეიძლება ესე თქმა, რადგანაც კაცს მარტო სულიერი ძალა არა აქვს, მარტო უნდა იყოს ნამდვილად აღნიშნული, რომელი სულიერი ძალა, ან უნდა იყოს ნახმარება მრავლობით რიცხვით; ამავე გვერდის მეშვიდე სტრიქ. სწერია „უფრო მეტადეს ბავშვს გონებით მხარისაც“, სჯობს ეწეროს „გონებას“. ამავე გვერდის მეცხრე სტრიქ. სწერია: „სახო წესი (СУЩОСТЬ), უნდა იყოს საშუალება; რადგანაც „წესი ნიშნამს“ „ПОРЯДОКЪ“ მეოთხე გვერდის მეხუთე სტრიქ. სწერია „სრულიად გაუქმდენ“, უნდა იყოს „სრულიად გაუქმდენ“, რადგანაც არის დრო გაკლილი; ამავე გვერდის მერვე სტრიქ. სწერია „ანბან“, უნდა იყოს „ანბანი“, ან „ანბანას“; აქვე სწერია: „ასოება ისე არ გამოეთქვა როგორც სიტყვაში ისმის“ უნდა იყოს „ასოება ისე არ გამოეთქვა“; როგორც სიტყვაში გვესმის“; ამავე გვერდის 13 სტრიქ. სწერია „ბავშვი ადვილად ჩაშვხედება“ უნდა იყოს „შეიგნებს, ან მისვლება“, ამავე გვერდის 16 სტრიქ. სწერია „უნდა ექნა“, უნდა ეწეროს „ექმნა“ რადგანაც წარმოდგება ზმინასაგან „ექმნა“. — მეხუთე გვერდის მეორე სტრიქ. სწერია „ეს ვი არ იცის—თუ“, უნდა ეწეროს: „ეს ვი არ იცის, თუ“ საზოგადოდ მცირე წერტილი(—)ბ. ნათამეს ძალიან ახირებით და უაღვრით აქვს ხასმარი. ამასთანავე ნიშნები უაღ-

გო-აღაგას არიან დასმულ ნი; მუქესე გვერდის მესამე სტრიქ. სწერია: „სიტყვებიდან ვადგენთ წინადადებებს“, უნდა იყოს! „სიტყვებისაგან ვადგენთ წინადადებებს“, იმიტომ რომ მოგვიგებს კითხვაზე „რისაგან“ და არა „საიდან“: მუშაადე“ გვერდის მე 17 სტრიქ. სწერია, ბავშვი ეჩვევა სიტყვიერებთ ორგანოებს“, უნდა ეწეროს, „ბავშვი ეჩვევა ღამზარაგს“, რადგანაც სიტყვა-სიტყვიერების » ორგანოებით » სრულებით გაუგებარია; მერსრე გვერდის 9-სა 11 სტრიქ. სწერია „მინემ, არგანიზში არგანიზმებზე“, უნდა ეწეროს: „მანამ“, რადგანაც ეს შეადგენს კავშირს, „ორგანიზმი“, „ორგანიზმობა“, იმიტომ რომ ეს სიტყვები წარმოსდგებიან ღათინური სიტყვისაგან „ორგანიზა“: ამავე გვერდის 15 სტრიქ. სწერია „რამდენიმე თვეებს განმავლობაში“, უნდა იყოს „რამდენიმე თვის განმავლობაში“, იმიტომ რომ სიმრავლეს საკმაოდ უჩვენებს სიტყვაც „რამდენიმე“ ამავე გვერდის 26 სტრიქ. სწერია „ბავშვი უნდა ჭკვიანათ იყდეს, არ ახმრუდეს არც ერთს ორგანიზმს“ რამდენი ორგანიზმი აქვს მას თქვენის აზრით, ბ. ავტორო, ბავშვ? მათე გვერდის 10 სტრიქ. სწერია „ბევრი გონება დასმულია და ზნეებ-გაფუჭებულიები მოიპოვებან“, უნდა ეწეროს „ბევრი გონება დასმულია და ზნე-გაფუჭებული მოიპოვება“, იმიტომ რომ ზეენ ვიტყვით „ბევრი ხელსი მოკადა ქალაქშია, ბევრი ცხვარი დამკონცაო“ და და არა „ბევრი ხელსნი, ბევრი ცხვრები“ სიმრავლეს აქ სიტყვაც „ბევრი“ საკმაოდ აჩვენებს. ეველა ამას საკაროდ ვრაცნამთ დაუმატო, რომ მაინც და მაინც აღნიშნული სასკელ-მძღვანელო არ იქმნება უსარგებლო სოფლის მასწავლებელთათვის და მშობლებთათვის.

ჭოუფლი.

18²²/_{VI} 86 წ. ქ. ტფილისი.

წერილი აბბაში.

სწორეთ საყურადღებოა ის, რომ აქამდის ქართველებში ერთი ისეთი პირი არ აღმოჩნდა, რომელსაც შესძლებიყოს ქართულს ენაზე ხეირიანი ქართული კალენდრის შედგენა და ბეჭედვა. აქამდის იბეჭდებოდა მხოლოდ მდივანოვის კალენდარი და აგერ ეს ათი წელიწადი მეტია რაც ანაატელოვიც

აბექდინებს და უნდა ვსთქვათ, რომ ამ კალენდარმა უფრო გზა გაიკვლია, ვინემცმდივანოვის კალენდარმა. ამ კალენდარების გარდა ქართულს ენაზე სხვა არაფერს გამოუცია ისე, რომ ყოველ წელიწადს არ აეცდინოს ბექდეა.

მართალია, ადრე ამ ათი წლის წინეთ „დროების“ რედაქტორმა! განსვენებულმა სერგეი მესხმა გამოსცა ქართული კალენდარი, მაგრამ ეს მხოლოდ ორ წელიწადს გაგრძელდა, ამას გარდა. იბეჭდებოდა კიდევ ბ. ლიხაძის კალენდარი და ზ. ჭიჭინაძისა, მაგრამ ესენიც მხოლოდ თითო წელიწადს გაგრძელდა.

თუ რა მოთხოვნილება არის დღეს ჩვენში ქართული კალენდარისა, ამის შესახებ ჩვენ აქ არას ვიტყვი და ვინც თავს იღებს ამ საქმეში, შეადგენს და დაბეჭდეს—მხოლოდ ის დარწმუნება იმაში, რომ ჩვენი შენიშვნა უბრალო მიზეზისაგან არ იყო გამოწვეული:

* * * ამ ზაფხულს ჩვენი გაზეთის „წერილ ამბებში“ მოხსენებული იყო, რომ ჩვენი „წერა-კითხვის სამმართველო“ „ვეფხვის ტყაოსნის“ ბეჭდვას შესდგომილა, რასაც გამო „ივერიანშიც“ იყო შენიშვნა. ახლა ჩვენ ნამდვილათ შევიტყეთ, რომ ხსენებულს საზოგადოებას დაპირება უარ უყვია და „ვეფხვის ტყაოსნის“ აღარ გამოსცემენო, რადგანაც „რობინზონ კრუზო“ დაბეჭდეს და სხვა ბევრს ამისთანების ბეჭდვასაც აპირებენო!

* * * ჩვენ კი რამდენათაც ვიცით, მით პირნათლათ შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ წერა-კითხვის სამმართველო ვერც „რობინზონთ“ და ვერც სხვა ათი ამისთანა გამოცემით ვერ მოიგებდა იმდენს, რამდენსაც ვეფხვის ტყაოსნის ახალს გამოცემას მოაგებინებდა.

* * * თუცა ამას წინეთ, თვილისში შეშის ფასმა გვარიანათ აიწია, მაგრამ ამ საზოგადოეთ ისე დაეარდა, რომ ვეება კარგი ურემი სამა მანეთათ და უფრო ნაკლებაც იყიდებოდა.

ჩვენ შევიტყეთ, რომ ქუთაისში რამდენიმე ქართველ ყმა-წვილებს ქართული კალენდარის შედგენა და გამოცემა განუძრახავთ. ღმერთმა ენას.

* * * ამ დღებში ერთ ქართველ ყმაწვილ კაცს ერთი ძველი ლათინური დაბეჭდილი წიგნი მოუპოვებია. ეს წიგნი შეიცავს საქართველოს მეფეების მიწერილ წერილებს რომის პაპებთან. დაბეჭდილია 1625 წლებში, ქ. რომში:

საინტერესო იქმნება, რომ ეს წიგნი ქართულად გადმოითარკმნოს და დაბეჭდოს, რას საშუალებითაც შეიძლება რომ ბევრი უცხო და უცხოები ცნობებიც აღმოჩნდეს.

* * * „მწყემსში“ სწერენ, რომ იბეჭდება და მალე გამოვა,

„სწორ-ნეტყველება“ ამ წიგნში სულ ახალის გრამატიკულის ტერმინებით იქმნება განხილული მთლათ ქართული გრამატიკული ფორმებიო. ენახოთ!

* * მომავალ წლიდამ თვითისში იქმნება ოთხი დღიური რუსული გაზეთი: კავკაზი, ახალი მიმოხილვა, კავკაზის მიმოხილვა და თვითისის ფურცელი: სომხურს ენაზე სამი გაზეთი და ორი ჟურნალი. ერთი დღიური გაზეთი; „ნორ დარი“ მეორე „მშაკი“ — კვირაში სამჯერ, მესამესა კვირაო „არგანგანი“ და ჟურნალები კი თვეში თითო ჯერ გამოვა. ქართულს ენაზე კი მხოლოდ სამი გაზეთი იქმნება „ივერია“ დღიური, „ცისკარი“ კვირაში ორჯერ და „თეატრი“ კვირაში ერთხელ.

ქართული გამოცანები

სამნი არიან შემზადებულნი, ვით სული, სორცი და მისი გრძობა ცალ კერძო ცალი, ხომ არ ანათებს, თქვენც იცით ესე არ უნდა თხრობა.

ერთი იწვევა, მეორე ღნება, მესამე არის ნათლისა ცნობა ვით კერძო მიხედებით ქრისტიანთა, მე ხომ არ მითქვამსსულისა გმობა.

აღმკულს რასმე ქმნილებაში ერთი რამე განძი წვესა. მუდამ მატობს, ხრ აკლდების, არც სასული შიგან ძვესა, ვინც იუნჯა, კერძ იმან მსცნო, კერძ სასმარად მიჭუობ ხელსა, გამოდება არ ვის ძალუძს, თვით აღიარებს მოსკლის დღესა.

იგი წმიდა წმინდა აღასს მოადიდობს სეს ძირობით ტკბილს მოისხამს ის ნაყოფსა, ტუაგი აკრავს გარს წმინდობით, დამხალს სკამ კარგი არის, მეუთ იცხოვრადიდების უამისოთ არც კურთხევა, - დამარხვასაც კერძებით.

უ ე ლ ე ტ ა ნ ი მ ო თ ხ რ ო ბ ა ნ ი

I

როდის მოვა ვაჟი

(მოთხრობა ბრეტ-ჰარტისა)

ერთი საათის მანძილზედ პლაციდგან, ზღვის კიდეზედ გადმოჰკილია კლდე, რომელზედაც სეველიანის ხმით, ყოველთვი-სინ ეხეთქებოდა, აქაუებული, შემძლე ზვირთები.

ქვიშიანს ნაპირზედ მოჩანს რამდენიმე ქოხი, თითქო ისი-ნი ზღვას გამოეროიყოს; ყოველს მახლობლათ პატარ-პატარა შემუშავებული მიწები აქვთ, ღობე შემორტყმული ბამბუკის ლერწ-მისა და შემოზღულდული მორებით ანუ გემის ნარჩენი ფიცრებითა, ბაღის მაგვარათ მოჩანს შიგ მწვანე კომბოსტო და თაღვამი, ბოსტნებს ნაღვლიანი აკვარელის შესხედულობა აქვთ, რომლი-დგანაც გამოუშვიათ წყალი, არაფერი იქნებოდა აქ გასაოცა-რი, თუ უცბათ შეჰხედროდით წყლის ნაპირას, ბლომა კომბოს-ტოს კელებს ანუ ნიშუას მწვანე ნაწნავებით, ზღვის ფურის მწველავსა. ჯერ კიდევ ცოტა ხნის წინათ აქ იყო დიდი ტე-ლეგრაფის შენობა, რომელსაც კამდისინ აეშვირნა თავისი მსხვილი ბოძები; მაგრამ ის მალე შესცვალა აბსერვატორიამ, შეერთებულმა ელექტრიულის მართულებით ერთს ხმოვანს და სავაქრო ქალაქს ახალის ქვეყნისასა.

აქვე იყო შესატყობი სტანცია მოსაველელ გემებისა, აი ამ სტანციაში, უკანასკნელ დროს განსაკუთრებით ხშირათ დაიწ-ყო სელა ვილაც კაცმა, ჯერ კიდევ ახალ-გაზღამ, შესხედულო-ბით ხელოვანი ან კიდევ მებანიკი უნდა ყოფილიყო.

აღმოჩნდა, რომ ეს კეთილი კაცი, დიდი ხანი მუშაობდა ლითონის სათხრავებში, მოახერხა რამდენიმე გროშის შენახვა და ეხლა მისწერა ცოლს, რომ ის მოვიდეს თავის შვილებითა; იგი მცირეთ იცნობდა ზღვას და ამასთანავე დროს გემების მოსვლისას და ეხლა რაკი სამულამოთ დასახლდა ს. სან-ფრანცის-კოში, სადაც იშოვნა თავისთვის სამუშაო, ყოველ დღე მო-დიოდა კანტორაში შეეტყო გემის მოსვლა.

მაგრამ აგერა გაიარა თვემ; გემი მანც არსად იყო; გაი-
არა კიდევ ერთმა კვირამ, მეორემ, კიდევ თვემ, და შემდეგ
წელიწადმაც.

კვლავინდებურათ ჩათხრობილი და ამასთანავე კეთილი სა-
ხის გამომეტყველებით დაუღალავის მშრომელისა ყოველთეი-
სინ გამოცხადდებოდა ხოლმე სტანციის კარების წინა.

შემდეგ როგორღაც იგი გაჩნდა აბსერვატორიაში. სალა-
მო ხანი იყო, მუშაობა თავდებოდა; ტელეგრაფისტს უნდოდა
იმისათვის უკმაყოფილოთ შეხედნა, მაგრამ იქამდისინ რაღაც
მორჩილი და მახევეწარი ჩრდილი აჩნდა ამ ტანჯულოს სახესა,
რომ ყმაწვილი კაცი მაშინათვე შესდგა და აჩქარებით დაუწყო
ახსნა ყოველივე სასივანლო საიდუმლოებისა, როგორ უნდა
შეეცო გემის მოსვლა, მაგრამ ეტყობოდა რომ იმას სულ სხვა
საკუროებაზედ უნდა ეკითხნა.

— მითხარით, რამდენი ხანი შეიძლება დაიკარგოს გემი
შეუტყობინებლათ; ვიდრე იმას ჩასთელიან სრულებით დალუ-
პულათა?

— მართალი უნდა გითხრათ, რომ სწორეთ თქმა შეუძ-
ლებელია; ყველა მდგომარეობაზედ არის დამოკიდებული.

— მანც მაგალითად— წელიწადი?

— ჰო, ზოგჯერ წელიწადიც, მხოლოთ ყოფილან შემთ-
ხვევანი, რომ ჩვენთვის შეუტყობინებიათ გემის უჯჯო-უჯვლოთ და-
კარგვა, მაგრამ ამასთანავე, ერთი ანუ ორი წლის შემდე აღ-
მოჩენილა რომ იგი სხვა ნავთ-სადგურზედა ყოფილა.

მაშინ მუშამ გრძობით ჩამოართვა თავისი მშრომელი
ხელი ტელეგრაფისტსა, სთხოვა მოეტყვიბინა შეწუხება და წა-
ვიდა. გემი კი მანც არსად იყო.

ნავთ-სადგურზედ ბევრი სხვადა-სხვა საეაქრო გემები მო-
დიოდნენ, ბაიჩალებ გაშლილები, გემები ზარბაზნების სროლით
ატყობინებდნენ ხოლმე თავიანთს მოახლოებებს, რომელთა
ხმაც იღუმალათ შორს მართოლოვარე ზვირთებ ედ ისმოდა, და
ყოველთვისინ მაშინ გამოჩნდებოდა ხოლმე ზღვის პირას მა-
ღალ-მაღალი კაცი, შეწუხებულის სახით და მოგლვარეს თვა-
ლებითა, რომელიც გაფაციცებული აკვირდებოდა ყოველ გე-

მიღვან ჩამოსულს მოგზაურსა, რომელთა შორის ცდილობდა ეპოვნა დიდი ხნის მოსალოდნელნი, ნაცნობი სახენი; ხომ შესაძლებელი იყო, რომ ისინი მოსულყენენ სხვა გზით, სხვა გემითა? შემდეგ იგი მიმართავდა ხოლმე კითხვით კაპიტნებს, მატროსებს—არაიენ კი აძლევდა არაეითარს პასუხსა.

მაშინ იგი ხელ-ახლათ მიდიოდა აბსერვატორიაში; მაგრამ იქაც არა ჰქონდათ დრო ყუეელოთისინ მაცკათ პასუხი იმის კითხვებზედა; იგი კლავ მიდიოდა კლდის წვერზედ და იქ მთელი საათობით ატარებდა დროს, ზვირთად ქცეულს ზღვაზედ, შორის ყურებითა.

მაგრამ შემდეგ იგი მარტო აღარ მოდიოდა, რომელსაც შოაკილებდა ხოლმე მეორე ამსავით მუშა. იმისი ამხანაგი მძიებელი ბედისა, რომელმაც კარგათ იცოდა იმისი ნაღველი. ეკიმებმა აღვიარეს იგი სრულებით უიმედოთ; იმისი სახე უფრო მომეტებულიათა სკკრდებოდა, მხოლოთ თვალები ცეცხით ავთ-მყოფისავეთ უბრწყინავენენ.

მაგრამ შეიძლებოდა განა იმისათვის გამოგვეწირნა ის უკანასკნელი იმედი, რომ გემი „იმითი და შეილებითა მოვა ამალამა“ და იმან რალაც შთაგონებით დაიწყო ფიქრობა, რომ გემი სწორეთ მოვა „ლამე“ და ბოლოს ნება დართეს რომ იმას გაეტარებნა მთელი ღამე აბსერვატორიაში, რომელიც ბევრჯელ შეემეფლებოდა ხოლმე დაღალულს ტელეგრაფისტსა—ეს იმას საამურათა ჰქონდა.

თუმცა იმას შეეჩვიენენ, მაგრამ როდესაც იგი ერთხელ ჩვეულებრივს ადგილას აღარ გამოჩნდა, ყველამ მხოლოთ შემდეგ მოიკითხეს—სად არის იგი?

და მხოლოთ კვირას, მეორე დღეს, ვილაც მოსიარულეთა ბრბომ, რომელნიც მიბობდავენენ კლდეშა, მიაქციეს უფრადლება მათ წინ მარბენალი ძაღლის უფფას და როდესაც წავიდნენ იქით მხარეს, შეჰხედნენ კაცის გავსა, რომელიც ქვიშაზიდ ეგდო, ჯიბეში უპოენეს ქალაღლის წვრილი ნაქრები ამოქრილნი სხვა-და-სხვა გაზეთებიდან და ძველის ქურნაღე-ბიღვან შესახებ ზღვაში დღუხული გემებისა, მხოლოთ პირი კი მიქცეული ჰქონდა დაუსრულებელს, დაუდრომელს, ზვირთათ ქცეულ მღელვარე ზღვისაკენა.

II

მ ზ ო ღ ზ ა ნ .

მახსოვს ჯერ კიდევ წინათ, ჩემს ალტაცებულ, უთაურ ყმაწვილობის დროს, მე როგორღაც შევიძინე ალისფრად ლტოვრაფიაზედ დახატული სურათი, რომელზედაც გამოსახულ იყო ფანჯარასთან ახლო მჯდარი ჩერქეზის ქალი. მახსოვს არეთვე, რომ ფასი, რომელიც მე მივეცი მაშინ—ისიც მაშინ, როდესაც ჩვენში ჩვეულებრივს ფულათ გრიფილი აყო, — ძრიველ ძვირფასათ მეგონა—მაგრამ ჩემს ალტაცებას ამ შეძინების გამო სრულებით აღარა ჰქონდა სამძლეარი.

სურათი მომწონდა მე თავისად და ბუნების სიმდიდრით შეხამება ხომ ისე აჯილდოებდა ისეთაც მშვენიერს სილამაზეს, რომ მარტო ერთი ლოყის ალისფერი გარშემოზღუდული და მამშვენივლი ვარდები, რომელნიც უშტოებოთ აღმოაჯგუფებულ იყვნენ კლდის ნაპირებიდგან, უნდა შთაენთქათ არა მცირედ ჭიის ფერის საღებავი. მე გარდა ამისა მოაცებდა თვით ჩემ იდეა: მე მეგონა, რომ უეჭველათ საღმე უნდა მელოდებოდნენ ფანჯარასავე მახლობლათ ამგვარი მშვენიერება! ეს ფიქრი ჩემთვის იქამდისინ სასიამოვნო იყო, რომ მე სრულებითაც არ ვსცდილობდი მომეშორებინა იგი თავიდგანა. როდესაც ჟამთ მიმდინარეობის დროს, ჩემი ჩერქეზის ქალი, (რასაკურთხელი ყოველთვისინ ყოფნის დროს წინაშე დიდის რუქისა აღმოსაველეთ და დასაველეთ ნახევარ ქვეყნების შორის) სრულებით გადაყვავდა და დაჰკარგბ თავისი მშვენიერება, — მომხაბლავი თვისება იმისი განჰქრა. თქმა არ უნდა მეც სრულებით დაევიწყე ის მშვენიერება და დავკარგე აგრეთვე მასზედ ყოველივე ფიქრები.

და როდესაც მე შემდეგში შემემთხვეოდა ყოველი ჩამამელოობის ლამაზების ნახვა, თუ ისინი ფანჯარის მახლობლათ ისხდებოდნენ ხოლმე, რომელთაც მშვენიერს თითებზედა ჰქონდათ თავები დაყრდნობელი—მათ აღარ შევყვანდი მე ინტერესში, და მე აღუღტე კიდევ ამ შემთხვევაში, — მიმეპართანა ყოველთვისინ იმ ფანჯრებისაკენ, რომლებიც გადმოიყურებინან სახლის უკანა ეზოებშია.

და ჩემდა გასაოცრად, მე ბერს რამეს შეეძახედი საინტერესოს დასაკვირვებლათა, თუმცა ამგვარი დაკვირვება ყოველთვისინ მუქათათ არ ჩამივლიდა ხოლმე. მაგალითად, მე არა ერთხელ უნდა მეცრუენა რომ ვითომც ვეძებ ქირით მისაცემ სახლსა და გამომეტანა თანა ამსობაში იქვიანი ცქერა სახლის

პატრონებისა, თუ დიდხანს გავჩერებულიყავი წინაშე იმ ფანჯრებისა, რომლებიც გადმოაყურებიან სახლის უკანა ეზოშია; ბევჯერელაღ ვაჩქარებარ მხეწრალი საშუალ-განმომვლელი ქარისა და ერთხელაც რამდენი გულითადა აშხანავთავანი კინალამ მტრებათ გადვიკიდე, ჩემის დაუჭრიდებლათ მისელით მათ ფანჯრებთანა, რომლებიც ეზოში გადმოაყურებენ, ისიც იმ დაროს, როდესაც თოკებზედ გაფენილი იყო თეთრეულებმა ქალბატონი ქანისა, „რომელიც სრულებით ვერ არის კარგათ და არაფის იღებს“ აღმოჩნდა სარეცხის მრეცხავათ; ბატონი ბოდბი, რომელიც „ძრიელ საქმეში გართულია“ ყოველთვი იმ განთიადისას გალღერეიაში დასეირნობდა.

მაგრამ ზოგჯერ ამგვარს არ წარმართებულს ცდაში, მე ჩვეულებრივ ვინუგე მებდი თავს მაგალითით უდიდესის გალილისა ანუ სხვა სიმართლის მაძიებელთა, რომელნიც გამოკვლევას ისე არა ჰმორაგებოდნენ უბრალოთ, — და შეუღრეკლათ ხელ-ახლათ შეუღრეკოდნენ ხოლმე თავიანთს გამოკვლევასა.

მაგრამ ეხლა, პირველსავე შეხედვით რომელიმე მცირედიც არის კარგის ოთხის მქონესი, რომლის ფანჯრებიც სახლის უკანა ეზოს გადმოაყურებენ, მე თითქმის შეუცდომლათ შემოძლიან განესაზღვრო იმისი ხასიეთი.

კობხათ მოწყობილი გარეგნობა შენობისა თავისის საუკხოვო პადივზლით და მშვენიერი ფანჯრებით ქუჩის მხრივ, ეს ხომ ყველა მარტო მართულობისათვის არის, თვალების ასახევეათ მნახველისა; მაგრამ ნამდვილი ცხოვრება, ყოველივე იმისის სინამდვილის მხრივ, სწორეთ რომ სახლის მეორე უკანა მხარე არის!

აგერა, თუნდა აი ის თვალ-საჩინოთ ჩაცმული ვაჟ-ბატონი, ისეთის მედიდურის ღირსებით რომ შემოდის საღვთსასწავლო დარბაზში, სრულებით ისე არ გამოიყურება, როგორც დილით დაგლეჯილის ფლოსტერით, ბუზღუითა და გაჯაერებული სამხარეულოში კითხულობს თბულ წყალს წვერის მოსაპარსათა, ანუ აი ის ქალბატონი, რომლის ვარდის ფერი სახე, დილით ეზოსაკენ ფანჯარაში, ჰხედავთ რაღაც დაღმენჭილსა და ფერ დაკარგულსა ჰგავს; მედიდური ძვირფასი თმა რომელსაც ეხლა ჰხედავთ, მაშინ საძგლათა აქვს აწეწილი: და იგი გეჩვენებათ ერთი ათი წლით დიდი სინამდვილის ფანჯარის ჩარჩოშია. რომელიც გადმოაყურებს უკანა ეზოშია.

მოხდება რომ თათონ მახლოვანი ნაცობებიც ვერ იცნობენ ხოლმე ამ დაუნდობელ *სოვა სოვა*.

თქვენ მაგალითად წეგძლიანთ რაღდენიც გნებავთ ოცნებით; როდესაც გაივლით იმ ფანჯარის მახლობლათ

სადაცა მსცხოვრობს ქალი თქვენის გულისა, თქვენ თითქო დაინახეთთ კიდეც იმისი მშვენიერი თავი კრუცების ფარდებხს უკან, მაგრამ თქვენ სრულებითაც არ მოვსელიათ აზრათ, რომ თქვენა სცხოვრობთ პირ-და-პირ აგერა მთელი თვე სახლის უკანა ეზოს მხრივა; რომ ის პირი, რომელსაც ძველი თავზედ მოსახვევი ეხვია, სიმზიარულის გამომეტყველებით ელაპარაკებოდა ყასაბს ანუ ხმა მალლა უჯაერდებოდა ეზოში თავის უმცროს ძმას—სწორეთ რომ ის არის თქვენი ღმერთა!

ჩემი ფანჯარა რომელიც ეზოს გაღმარაჟყურებს, ბევრს რამ საინტერესოს წარმოადგენს, ამაგალითად ამ წუთში, მე ესაქმობ ფანჯარასთან ახლო... ბინდებ... ბაღიღვან მოაღწია ჩემამდისინ გრილმა ნიავმა... მე ეხურავ ფანჯარას, მაგრამ ჩემამდისინ მაინც სულ მოისმის ალიაქოთის ხმა პირ-და-პირ № 7 სახლიდგანა, ხმა მომეტებულათ შემაწუხებელი ვიღრე ეისიმე სასურველია სასმენათა; ეს უსათუოთ მეგობრული საუბარი უნდა იყოს გოგორი შეშის მომტანთანა.

აგერა აი იმ ფანჯარიდგან № 5, ჩვეულებისამებრ გაღმარაჟყიდეს „ჰაერის“ სასუნთქებლათ საბრალო ჩიტი, რომელსაც შეუზრალელებივე ვერ შეხედდნ ხოლმე...

აგერა იქით ორმა პატარა ბიჭმა, რომლებსაც მე შურის თვალთი უტყერი, დაწყეს ნაგვის შეტუჩება, რომელიც ასე ამშვენებს სახლის უკანა ეზოსა, მაგრამ მათთვის კი ეს დიდი სიმდიდრეა. მაგრამ ეს კიდეც არაფერი. დიდის მოუთმენლობით ველი დაბოლოებულს სურათებს ჩემის დაკვირებისას! რაკი მოიტანენ თუ არა სალამო ქამის გაზეთებს, კარებში № 9 გამოჩნდება მაშინათვე ჩასუქებული ჭაღარა შერთული მოხუცებული, ძველს ნაშურის ხალათშია. იგი ჩამოჯდება ხოლმე იქვე კიბეზედ, გაჰშლის გაზეთს, დაიდებს მუხლებზედ და ამრიგათ იწყობს კითხვას.

მე პირველათ არ ვიცოდი, რომ ეს თითონ სახლის პატრონი იყო, რომელსაც ეჭირა საუკეთესო სახლი, სჩანს კაცი მდიდარია. მაგრამ რალაც დამადუმებელი—გულის მომწყვლელი მხედველობა გამოსჩანს იმის თვალეზიდგან და ნეტარების გამომეტყველება სახეზედ, როდესაც იგი კითხულობს გაზეთსა თავის სახლის უკანა კიბეზედ ჩამოჯდარი; მე ნება-უნებურათა ეცდილობ ხოლმე განესაზღვრო იმისი ხასიეთი. შესაძლებელია, ვფიქრობ მე, ეს იმისი ძველი დიდი ხნის ხასიეთი არის, მომეტებულათ კეთილის დროისა; შესაძლებელია მან გამოსთხოვა ცოლს ეს ერთი თავისუფლების საათი, რომ მას არ უშლიდნენ რამ საქიროების კითხვებით, როგორც ეტყობა იმას სრუ-

ლებით არ ებიტნავება საზოგადოება და განათლებული ცხოვრება: მე ეხედავ იმას ზოგჯერ გამოჩენილი ადგილის კიბეზედ, გამოკანკლულს ტანთ-საცმელში, მოსაქმე კაცის მოწყობილობით, მაგრამ მაშინ იგი ჩემთვის ვილაყ უცხოთ მოჩანს და კვლათ ჩემთვის სასიამოვნოა და მახლობელიც მხოლოთ სახლის უკანა კიბეზედ ჩამომჯდარი, თავისის შინაურულის მღაბობით, თავისის ნაშურის ხალათით, გატალახიანებულს კიბის საფეხურებზედა.

ზოგჯერ იგი თავს ანებებს გახეთს და საღამო ხანზედ, ჩაფიქრებული გასცქერის შორს მინდორსა და მე ეფიქრობ: ხომ არ ესმის იმდროს ქრიალი სოფლით გაღებულ, ლასტის კარებისა, მინდვრიდგან დაბრუნებული საქონლის ჯარის წყრიალი და ძროხების ბღაეილი... და ესენი ხომ არ იზიდავენ იმის ფიქრებსა.

ველის-ციხელი.

ხალხური ლექსი

მინდორში ბაღახ-ბუღახო, ამოდებუდიო შოდოკო,
დაბრუნდი გოგო გაკოცო შენ ჩემო სუდის კოდოფო,

გადმითა დგანან ბაღები, გარს ახვევია ქაღები;
ერთი მახედვით შევატუობ, ვისაც რო შავებრაღები.

ქართლელო ქაღო ღამაზო, თვად-ჭრელა არამზადაო,
აგრე ტურთა და ღამაზი რა დედამ გამოგზარდაო.

(შეკრებილი ზაყელისაგან).

ქამა სოკო ამოსულა მოსაგდეჯად გადიკუჭა
მეტიჩარა მოლიკლიკე არ გვასვენებს ტარაკუჭა.

ნეტავ არ გაჩენიდიუავ ამერიოვიანთხელშიო
რომელიცკარგიხარი გჷვავს იმას დაგვიკვდენ რთველშიო.

გუშინ შიჭმა დედა შოდმა ჩვენი ერდო გადიარა
ნეტამც იმას არ გადევლო გუფი დამიდანდიანა.

ვაყვავს არ გამოადგება კავთინვეელი მძახალი
 ჰური და ღვინო ძველი სჯობს ტანისამოსი ახალი.

ახალი პატარძალი ვარ. შამომატარეს კერასა,
 მე რომ ქმარი შემეუარა, გებრადებოდეთ ყველასა.

(შერებილი ღ. დოლოფობისაგან.

მიზაძვა გაბასადვი

ხომ იცი მხარე, შემოხილი წალოტებითა,
 სად კარდნარება გაკსებულან ბუღბუღებითა?
 სად დაჭკრის სიო შავთა ფიქრთა წამტარებელი,
 სადაც შეფობს ნეტარება მაცხოვრებელი,
 მუნ-ჩემო ტურფავ, შენიანა მუნ გავფრინდება,
 და, გრძნობით სავსე, გრძობიერსა ჩაკვკონები!

ხომ იცი კოშკი ოცნებისა დაიწეებული,
 დიდებულს დროში დიდებითა აღშენებული?
 სადაც ჭჭუნდა გადმოჭუნდა ძველად ცხოვრება,
 სადაცა შეფობდა, ტანჯვის შემდეგ სიამოვნება...
 მუნ, ჩემო სულა, შენიანა მუნ გავფრინდება!
 სკდას დაფიქრება, გემონება, შენით დაესტებები.

ხომ იცი შენ მთა დიდებული, მთა ბუნდოვანი,
 მთა შეუვალი, ტუით მოსილი, სახელოვანი,
 რომლის სიმაღლეს თვით აწივი კერ ვით მისწვდება,
 იქ წყაროები გაყმაყები კლდესა ასკდება...
 მუნ, ჩემო ღმერთა, შენიანა მუნ გავფრინდება,
 ფიქრთ დავივიწყებ, მიმოვფანტავ, დაგუნაცვლები.

რ. ალისუბნელი

ყ რ ი ე ლ ა ვ ა ს ტ ა

(გაგრძელება.)

სინედრიონს ხომ ვერ მხედ მსჯავრო
არ წარმოუთქვამს.

მან ასე.

ხალხი ეურს უბლებს
ცრუ-მოწმუნებას და არა მსჯავროსა.

ეს ურიელსაც ეცოდინება.

(შედის ოთახში. სილვა ტერასილამ ჩამოვა).

იოხაი.

საშინლად მიგვირს დე-სილვა! ნუ თუ
შენ შენი აზრი გამოიტყვალე?

სილვა.

არავის, არსად ნება არა აქვს
სასამართლოსა მსჯავრო დაასწროს.

იოხაი.

რა შესმის? ამის ის კაცი ამბობს,
ვინც შეჩვენა მისი თხზულება?

სილვა.

მე შეჩვენე? განა აშკარად
ვისთვის-მე მითქვამს მე ჩემი აზრი
მის თხზულებაზე?

იოხაი.

სილვა აქ ყველამ

იტანს, რომ შენ ავოსტაზედა

შეტუობინე სინალოლასა

«იგი არ არის ებრაელი!»

სილვა.

შენ შენებურად ჰმარტავ ჩემს სიტყვებს...

მე როგორც ვხედავ, ზერ გაგიტია...

დაეხსენ მაგას...

იოხაი.

გარტად გაგიტე,

რომ შენ გსურს ახლა ურიელისა

მთარველი იყო...

სილვა.

გარტია! გმარა!

მე სულაც არ ვარ მისი მთარველი...

მას გი ვერძნობ... თითქმის დასაჯერია,
რომ მე სრულად გამოვიცვალე!
მე, მეგობარო, უველათერს გატყუი,
თუ რასა ვერძნობდი, რას მის თხზულებას
ვიპყვებდი...

იოხაი (იქით).

ოჰ, რაღასაც გავიგებ!

სილვა.

მე ჩავიგეტე კარები ჩემის
გაბინეთისა და ამ წიგნს დღე-ღამ
ჩაუკურბდი მე; და რა ვიგრძენი?
რამდენსაც უფრო ვკითხულობდი მას
და მის აზრებს ღრმად ვუკვირდებოდი,
იმდენი უფრო გულს მეშეებოდა...
ვერძნობდი, რომ ჩემში გრძნეულის ძალით
კვლავ შეცნეური მკვდრეთით სდგებოდა...
ჩემს თავს შუდამ მას ვუბნებოდი:
აზა, აზა ვე არ შეიძლება!
შენ არ ჩაუგდებ ხელში რაბინებს
მას გზა-არეულს; შენ არ გაჭკვს ნება
გასცე ზლატონის მოწათე მუთქი! »
მე ტორშიანა და ტალმუდშიან
მსურდა მეზოვნა თუნდ ერთი აზრი
თანხმა იმ ღრმა შეცნიერების,
რომელიც შემხვდა მე იმ წიგნშია...
მაგრამ ამაოდ, ვერა, ვერ ვზოვე;
და რადგანაც მე ფიცი მივეცა
რომ მე იმ წიგნსა გამოვიკვლევდი
ტორთან ტალმუდთან შედარებითა,
ამისთვის მას წიგნს ზედ დაუწერე:
„ბეტონი ებრაელი არ არის!“

იოხაი.

დიაღ, მეც ვიცი; მაგრამ აჰ ხომ სჩანს
ორ-აზროვნობა...

სილვა.

სრულადაც აზა!

მე ის დაწერე, რისთვისაც იგი
მისცეს სასჯელსა, ვით ებრაელი.

მაგრამ... მაგრამ ის ებრაელია?
 შეჩვენებით და ჯეინის წინაშე
 არა! მას თუ სურს ქრისტიანობა,
 ნება აქვს იყოს!

იონაი.

როგორ, დე-სილვა?

სილვა.

მაშინ შენ კვლად დაიბრუნებდი
 ტურფა ივდიტსა...

იონაი.

რა მესმის ეს?

განა აკოსტა ქრისტიანია?

სილვა.

როცა ცხოვრობდა იმისი მამა
 ისევე კუენსში, — იქ მოინათლა.
 შვილებიც მონასტერში გაზარდა.
 შემდეგ, როდესაც აქ გადმოსსლდნენ,
 კვლად მიიღეს ებრაელობა.
 აკოსტაც მიჰყვა მათს მაგალიტსა?
 თუ უნდა იმას სრული ნება აქვს
 უწოდოს თავის თავს ქრისტიანი:

იონაი.

ქრისტიანია?... ეგ ხომ მას ივდიტს
 საუბუნოდა გამოასალმებს!

სილვა.

რასაკვირველია... მამ ურთული
 დავისხნათ. შენ ხარ გაბრაზებული,
 რისათვისაცა მე შენ არ გძრახუ,
 და მე?... ეჰ, დროა საქმეს შეუდგეთ.
 შენ მოაგადა აქ, სეივანში,
 სინდრონობაც იცის, რომ არის
 მანასეს სტუმართ შორის აკოსტაც,
 ამისათვისა აქვე მოვა
 მის დასაწყევლად თვითონ რაზინიც.
 მე მოშორებით ჩემთვის ვიდეგობი
 და ეს ამბავი როცა დაიწყო
 შენ წინ წამოდექ და უთხარ იმას:
 „აკოსტა, შენ ხარ ქრისტიანი თქო!“
 ამით შენ ივდიტს შეუცვლიდი გულს:
 კარგად იცი, რომ ურთელისთვის
 ქრისტიანობას ის არ მიიღებს.

მე კა, რომელიც აკოსტას მხოლოდ
შატავს ვეგმ ისე. ვათ მეცნაურსა, —
ამით სირცხვილსა ავიცილებდა —
პლატონს პარ.ხათლად შეკუყრებოდა.

(შიდის. იონაი სიხარულით თან მისდევს).

ა ნ ე გ დ რ ტ ე ბ ი

ერთ ძველს, ყველასაგან პატივცემულს და საყვარელს თა-
ვადს ნ. დ. შეხვდა თურმე არა თავის შესაფერი მეუღლა ჩ—ს
ქალი. ყოველ თავის ნაკლულეგანებასთან, ბედნიერი კნენია კა-
პასიცი კი ბრძანდებოდა. ყველანი გაოცებული იყვნენ და ეკი-
თხებოდნენ ერთმანერთს, როგორ შეერთო ამისთანა დიდ-კაცმა
და დარბაისელმა თავადმა ამისთანა ქალიო! ცოტა ხნის შემდეგ
თითონაც მიხვდა თავადი თავის უბედობას და განუსაზღვრელ
ჯაერს მიეცა. ჯაერმა გაიმარჯვა და თავადი ხარბი სიკვდილის
მსხვერპლი შეიქმნა. ეს იყო დიდ მარხვის პირველ კვირებში.
ჩვეულებისა მებრ დანიშნა ტირილის დღე. სხვა მრავალ მო-
ტირალთა შორის მივიდა ერთი დარბაისელი თავადი ს. გ—ვა,
ვითარცა კირის უფალს, მიჰმართა განსვენებულის უღირსს მეუ-
ღლას მისატირებლად, მაგრამ ქერივმა მოასწრო და მიაყვირა:
„ს... გამექცა ჩემი ნუგეში—გამექცა და დამემალა, მაგრამ ამ
აღდგომამდი მაინც მივეწევი, მარტო ვერ გაუშვებ არ შემე-
ძლიშო!“

— „ნუ იქ მაგას თუ ღმერთი გწამს! უპასუხა მიმტირე-
ბელმა. ამ ქვეყნად შენგან ჰქონდა მოხაშმული დღე და წუთი
სოფელიო! არც აღდგომა იცოდა უბედურმა და არც ახალი
წელიწადიო. ეხლა შეეკედლა, ცხონებული, იმ სოფელს და
ღვთის გულისათვის დააცადე—ერთი აღდგომა მაინც გაითე-
ნოს გაუმწარებელიო!“

—ლი.

მეგრელიაში ერთგვარი ჩვეულება არსებობს თურმე. მა-
გალითად: ეინმე მიიყვანს, რომელიმე დიდკაცთან შეილოს და
სთხოვს, რომ თქვენიპირივე ჩემი შეილი შეილობილად აიყვა-

ნეთო. ისიც უნარს არ ეტყვის და ნიშნად «შვილებულ-მამობი-ლობისა» შამოპკრის თმას თავის შვილობილს... ერთ ხელ ერთმა პატრეცემულმა ქერივმა სთქვა ერთს საზოგადოებაში: ჩემი შვილი ბედნიერია, რადგან ამა და ამ კაცისაგან აქვს თმა შამოპკრილი და წარმოიდგინეთ იგი ზრუნავს ჩემი შვილისთვის, რომ მეტი ზრუნვა წარმოადგენდეს.

«როგორ თუ თმა შამოპკრილი?» იკითხა იქვე მჯდომმა —მა. მაშინ კვლავ უცმა ქერივმა აუხსნა, თუ რას ნიშნავდა მათში თმის შამოპკრა.

— «მერე-და, თმის შამოპკრელი ვალდებულა იზრუნოს თავისი თავის თმა შამოპკრილისათვის?» იკითხა კიდევ —მა.

— «ზნეობის მხრით—უეჭველად!» მიუგო ბედნიერის შვილის დედამ.

— ვაჰ! საბრალო, არსენ პარკიმახერო, რა დიდი მზრუნველი კაცი ყოფილხარო. სთქვა —მა და ნაღელიანად ჩაიციხა.

—ლი.

როცა ივანე IV, რუსეთის მეფემ „ნოვგოროდი“ დაიპყრო და ხალხს შეუბრალებლათ ახ.რცინებდა, ერთი მოხუცი მივიდა, უმი ხორცი მიაწოდა მეფეს საქმელად და უთხრა:

— მიირთვით, მეფეო!

— განა დიდმარხვაში და ისიც უმი ხორცი იქმევია? გაკვირვებით ჰკითხა მეფემ.

— დიდებულო მეფეე, აღამიანის ხორცის ჭამას, კიდევ პირუტყვის ხორცის ჭამა სჯობსო, უპასუხა მოხუცმა.

ივლიანე სენაკელი.

ერთს ყასაბს, ძაღლმა ხორცი მოსტაცა. წაეიდა ყასაბი ადვოკატთან რჩევის საკითხველათ. ბატონო ადვოკატო, ძაღლმა ხორცი რომ მოიტაცოს ვინ უნდა გარდაიხნალოს ხორცის ფასი? რასაკვირველია, ძაღლის პატრონმაო, უპასუხა ადვოკატმა. მაშ ბატონო, თქვენმა ძაღლმა დღეს სამ მანათ ნახერის ხორცი მომტაცა და გთხოვთ მიბოძოთო. დიდის კმაყოფილებით, მიუგო ადვოკატმა, მაგრამ რჩევის ფასი ერთი თუმანი არისო.

შეგირდმა სტოლზე მელანი წააქცია და ორივე ხელები მოითუთხნა. მასწავლებელმა აიღო „ლინეკა“ და ცემას რომ

უპირებს; იმ დროს უთხრა შეგირდს; თუ მთელ კლასში ამის-
 თანა გასერილ ხელს მეორეს იპოენი გაპატივებო. აი! ბატო-
 ნო, წამოიძახა გახარებულმა ყმაწვილმა, და გაუშვირა მეორე
 უარესად მოთუთხნული, ხელი.

ჟევი.

ნ ა რ ე კ ი

ორი გზა არის კეთილი საქმისადმი: საქმით აღწევს მას ბე-
 დნაერი, უბედური მოთმინებით

ნურავის ნუ ანდობ ნურც შენ სახელს ნურც შენს ბედნაერე-
 ბას

პატიოსანი გონება პატივსა სცემს პატიოსან ხატებას.
 (შილოფერი)

მუდღეურობა განცხრომით საუზმობს, სიღარიბე სადილობს
 და სირცხვილით კანშობს.
 (ფრანკლინი)

ბევრჯერ ითქმება ბევრი რაღაც არაფერს არ ღაპარაკობენ.

ქალების საზოგადოება უმაწვილ კაცებს უფუჭებს წესს, მაგ-
 რამ უარკეცებს გემოვნებას.

ჭკუა ქალისათვის ისეთივეა, რაც კარდისათვის კვალი.

დ.—დ—მე—ძი—ს

ექსპრომტები.

ქალღეს.

ღამაზი ხართ ვით ვენერა
თუ არ გაგინებენ შურით,—
მაგრამ ღამაზ ტანს იფუჭებთ
მაგ ბედლის სისხლ ტურნურით.

რომ მე ვიყო დიდი კაცი,
ჰქონდეს ჩემს სიტყვას გავლენა,—
დმერთსა ვფიცავ, დავუმოკლო,
უველა კაპას ქალებს ენა.

ქეგი.

რას სტირი, დო, ნეტავი
რას დაგიტნრია თვალები?
რით ვერ შესწუვიტე აქამდის
მაგდენი ცრემლთა დვარები?
შენი შემცქერი დობილო,
მეც მდუმრად დავიარები,
და ბევრჯელ ჩამომცვივინა
ნამთ დანამგზავსი ცვარები.
როდეს გიმზერდე უწყალო,
გულ შიგანა გვტირებოდეს,—
ვით გასძლოს გულმა თუნდ ქვამაც
რომ არც კი არეუდებოდეს?
ღნინშიაც ვიყო მხედავდე
თუნდ უველას ეცინებოდეს,
გული გულს შეჰკვნიეს მწუნარედ
და—უნდა მეტირებოდეს.
თვალები ცრემლთა დამრიტეს,
გული სევდამან გალია;
მუნთალი მუნთლად მაგვნიდავს,
არას დროს მებრადლია...

ნეტავი შამქლებოდეს,
სევდა ვიტვირთო უველა მე,
ან ცოცხლივ თავის დადება,
ან სხვა რითიმე შველამე!

(ზაფელი)

რედაქტორი-გამომცემელი ვ. აბაშიძე.

გ ა ნ ც ხ ა ღ ე ბ ა ნ ი

საყოველ - კვირალ სალიტერატურულ და
სახატურულ გაზეთი

თ ი ა შ რ ი

გამოვა 1887 წელსაც იმავე პროგრამითა და მი-
ნაარსით როგორც აქამდე, ხოლო ფორმატი გაზეთისა
შეიცვლება: წინდაწინდელსე ერთი ორად დიდი იქნება,
ასე რომ წლის ბოლოს გაზეთი თ ე ა ტ რ ი დ გ ა ნ
შესდგება ორი დიდი წიგნი, რომელიც შეიცავს 1664
გვერდს.

თ ე ა ტ რ ი დ ი დაიბეჭდებიან: სხვათა შორის
მოთხრობანი როგორც ორკინალური აგრეთვე საუკეთესო
უცხო თხზულებათა თარგმანები, ჰიესები: ვოდვეილი,
კომედია და ტრაგედია, ანეკდოტები: მოსწრებული სი-
ტუეები, გასართობები სასაცილო ამბები და სხვა... გა-
მოცანები. ხალხური. სამატემატიკო, საარითმეთიკო;
ანდაზები, იგაფები; ლექსები: კრიტიკა და ბიბლიოგრა-
ფია; გარჩევა ჰიესებისა და წარმადგენებისა, რეცენ-
ზიები და სხვა...

რადგანაც აქა-იქა სოფლებში მატულობს რიცხვი სცენის მოყვარეთა, რომელნიც ჭსაჭიროებენ იმ კუარ ჰიესებში, რომელთაც წარმოდგენა ადვილად შეიძლებო- დეს, ამისათვის რედაქცია თავის მოვალეობათა ჭრაცხს დააკმაყოფილოს მათი სურვილი სცენასე ადვილად წა- რმოსადგენი ჰიესების ბეჭდით.

გახეოთ თ ე ა ტ რ ი მონაწილეობას მიიღებენ ჩვენი საუკეთესო მწერლები.

რედაქციას უგვე აქვს რამდენიმე ახალი ორიგინა- ლური თხზულება ჩვენი გამომცემლის მწერლებისა.

წლიური ხელის მოძწერნი წლას დამლევს მიღე- ბენ საჩუქრად ოქროს ვარაუიან ედაში შუკრულს დიდ წიგნს, რომელშიაც იქნება არა ნაკლებ სამი კლასიკუ- რი ჰიესისა და რომელიც ეღირება არა ხელის მო- მწერთათვის ო რ ი მ ა ნ ე თ ი.

ფასი გახეოთ თ ე ა ტ რ ი ს: ერთი წლით 5 მ. ნახევარ წლით 3 მან.

რედაქციის კანტორა არის არწრუნისეულ ქარვასლაში № 149.

ადრესი გარეშე ხელის მოძწერთათვის: Тифлисъ. Контора редакціи газеты „ТЕАТРЪ“. Галлерей бывш. Арцруни № 149.

IX годъ О ПОДПИСКЪ на 1887. годъ IX.

ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ

на годъ
безъ дост.
въ спб.
4 Р.

М І Р Ъ

на годъ
съ доставк.
и пересылк.
6 Р.

большой еженедельный иллюстрированный журналъ.
съ разными бесплатными приложениями и роскошными
премиями,

Журналъ выходитъ въ форматѣ большихъ иллюстрацій
въ количествѣ 52 №№ въ годъ и печатается прек-

расной бумагѣ; каждый нумеръ заключаетъ въ себѣ множество изящно-исполненныхъ рисунковъ, представляющихъ снимки съ художественныхъ произведеній и иллюстраціи событій мировой жизни. Все подписчики «Иллюстрированного міра» получаютъ въ теченіи года бесплатно:

ЕЖЕНЕДѢЛЬНЫЯ ЛИТЕРАТУРНЫЯ ПРИЛОЖЕНІЯ, въ которыхъ помѣщаются наиболѣе выдающіяся беллетристическія произведенія представителей иностранной литературы; эти приложения къ концу года составятъ нѣсколько томовъ вполне законченныхъ романовъ.

ХУДОЖЕСТВЕННЫЯ ПРИЛОЖЕНІЯ

состоящія изъ велико лѣнныхъ фотографическихъ снимковъ съ замѣчательныхъ картинъ русскихъ и иностранныхъ художниковъ; подобныхъ богатыхъ въ художественномъ отношеніи приложений не давалъ еще ни одинъ журналъ въ Россіи.

Ежемесячно при журналѣ «Иллюстрированный Міръ» выдается особое даровое приложение:

„НОВѢЙШІЯ ПАРИЖСКІЯ МОДЫ“

съ выкройками въ натуральную величину; на выкроенныхъ листахъ помѣщается масса рукодѣльныхъ и вышивочныхъ работъ. Въ модныхъ приложенияхъ въ теченіи года дается до 500 рисунковъ моды съ описаніями. Кроме всего, годовые подписчики «Иллюстрированного Міра» получаютъ главную премію.

великолѣпную большую олеографическую картину:

ВЫБОРЪ ЦАРСКОЙ НЕВѢСТЫ

Оригиналъ этой картины исполненъ по заказу редакціи. Сюжетъ картины относится къ XVII вѣку и изображаетъ блестящую сцену въ большой залѣ Кремля, когда предъ юнымъ царемъ Алексѣемъ Михайловичемъ предстали красавицы собранныя со всей русской земли. Богатое убранство Большой залы, драгоценные наряды, въ которыхъ явились предъ царемъ, роскошныя русскія красавицы, и восхищенный ими юный царь, сходящій съ трона въ блестящемъ одѣяніи, все это поражаетъ и очаровываетъ зрителя.